

IVb1

Runeberg
Kapsel

GRAFVEN I PERHO

EPISK DIKT

LEGENDERNA

KYRKAN — DOPET — BÖNEN

AF

JOH. LUDV. RONEBERG

HELSINGFORS 1899

G. W. EDLUNDS FÖRLAG

Grafven i Perho.*)

I.

Hvar är grafven, som i Perhos vildmark
snart ett sekel har förgåten grönskat,
icke värd att glömmas och förgåtas?
Hvar är grafven? Fråga ej, o främling!
Der den långa skogssjön smalast bugtar
in mot tallmons dal, är stället. Björkar
skaka gröna kronor re'n deröfver.
Hvar inunder deras rötter grafven
en gång blef igenfyld, känner ingen.

Du, hvans minne mer än menskans värdar,
höga sängmö, Finlands dotter, svara:
Göms en väldig konung der i grafven,
eller göms en konungs vederlike?
Ej en konung, ej hans vederlike;
gamle bonden Hano göms i grafven,
och med honom sex hans stora söner. —

HELSINGFORS

FINSK TIDSKRIFTS TRYCKERI AKTIEBOLAG

1899

*) Belönt med mindre guldpenningen af svenska akademien 1831.

Sitt vid brädden af den höga stranden;
 jag vill tälja deras sköna öde,
 medan daggen än på ljungen glimmar
 och af brantens furor solen skymmes.

Hane, född af finska fäder, fylde
 sjutti vintrar på sitt ärfda hemman.
 Gammal sjelf, han egde unga söner,
 trenne tvillingpar, det äldsta sjutton
 och det yngsta femton vårar gammalt.
 Sköna, kraftiga de voro alla,
 lika bäckar, som af vårregn svälla;
 var dock någon framför andra härlig,
 var det visst den unge Thomas Hane,
 äldre brodern i det andra paret.
 Gick han fram, fast höjd i trasor, sågs han
 skön som stjernan mellan rifna skyar,
 och hvad helst i världen han bedrifvit,
 hade ingen velat hata honom.
 Honom tycktes dock hans fader hata;
 ej blott honom, men hans bröder äfven.
 Ej som barn bemöttes de af honom,
 ej som tröstare på älderns dagar,
 men som drängar, hårdare än drängar,
 såsom väsen utan själ och frihet.

Så de lefvat från sin barndom alla,
 och den dag kom, då de yngste båda
 skulle fylla femton år tillika.
 Klar stod morgonrodnan bakom skogen,
 ingen molnfläck skymde himlahvalfvet,
 från sin stråbädd stego brödraparen,
 glada som den dag, som var bebådad.
 Men med häfvan till sin far de gingo,

der i stugan han allena dvaldes,
 och de yngste stego fram med vördnad
 och, hans händer fattande, begynte:
 „Fader, gif oss denna dagen ledig,
 denna dag blott, att med våra bröder
 öfver fylda femton år oss glädja!“

Sträng som vintern, hörde gubben talet,
 sammandrog de hvita ögonbrynen
 och tog ordet: „Hvad i dag försummas
 lemnar ett försummadt qvar i morgon.
 Åkern ligger oplöjd, gån att plöja!“
 Tyste gingo de till åkern alla,
 och till ledet kommen, talte Thomas:
 „Såg jag rätt vår faders öga, bröder,
 är vår arm värd guld i dag; af svetten
 kan hvar droppe för ett granbarr säljas.
 Nu i dag det gäller att arbeta,
 ty i afton kommer svårt att granskas.“

Thomas detta. Vid hans mening sänktes
 hvarje plogbill ned i jorden genast.
 Så från solens uppgång till dess nedgång
 utan mat och utan hvilat framgick
 hvar och en vid sin bestämda fåra.
 Men då aftonskuggan höljde fältet,
 fans en enda teg af åkern oplöjd.

Då kom äfven dit den gamle fadern,
 ropade tillsammans sina söner
 och begynte: „Väl har verket skridit,
 men med bättre flit det skridit bättre.
 Alla kån jag ej på en gång straffa,
 en har äfven mer än andra felat.

han skall straffas för sig sjelf och andra.
 I den trånga källarn i min stuga,
 under golfvets tjocka tillor gräfven,
 skall förbrytarn sitta innesluten.
 Trenne dars och trenne natters vexling
 skall hans skumma öga leke skåda.
 Trenne dars och trenne natters näring
 skall hans torra tunga leke smaka.*
 Så han sade och gick bort förgrymmad,
 i sitt ord, sin blick, men ej i hjertat,
 om de stora tårar ej bedrogo,
 som, då han sig vände, sköljde kinden.

Re'n låg jorden tyst i nattens armar.
 I sin stuga sof den gamle fadern,
 bröderna i pörtet på sin stråbädd.
 Ingen sof, så sant han tycktes-sofva,
 men han väntade de andras sömn blott.
 Först när hvar och en han somnad trodde,
 steg den yngste, Jakob, upp från bädden
 och begaf sig till sin far i stugan:
 „Fader, jag är den, som har förbrutit;
 på min födslodag sprang jag i glädje
 obetänksamt kring och glömde plöja.
 Straffa mig, som bröt, och ingen annan!“
 Honom svarade den gamle fadern:
 „Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.“
 Jakob gick och lade sig till hvila.

Åter, när en hvar han somnad trodde,
 steg från bädden tvillingsbrodern Gustaf
 och begaf sig till sin far i stugan:
 „Fader, mig allena drabbe straffet,
 såsom jag allena det förtjenar.

På min födslodag sprang jag kring renen,
 att för mina bröder plocka hallon.
 Mitt är felet och de andras leke.*
 Honom svarade den gamle fadern:
 „Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.“
 Gustaf gick och lade sig till hvila.

Åter, när en hvar han somnad trodde,
 steg från bädden tredje brodern, Erik,
 och begaf sig till sin far i stugan:
 „Fader, om du ärnar straffa någon,
 så är skolden min och ingen annans.
 Jag sprang tanklöst kring vid träskets vassar
 att med stenar jaga unga änder:
 min är tegen, som blef lemnad oplöjd.“
 Honom svarade den gamle fadern:
 „Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.“
 Erik gick och lade sig till hvila.

Så i ordning gick en hvar till fadern,
 kom med samma svar från honom åter,
 tills af alla Thomas blott var öfrig.
 Denne, då han märkte brödrens vandring,
 gissade till deras uppsät genast
 och betänkte sig, tills alla somnat,
 och gick in i stugan till sin fader.
 „Fader, hör en sällsam sak, i sanning!
 När jag låg der nyss och tycktes sofva,
 satte sig hvar broder upp i bädden,
 och då ensam jag låg kvar på halmen,
 talade de sakta med hvarandra:
 „Bröder, hvar och en vet bäst, att Thomas
 ensamt vällat allt det straff, oss hotar,
 likså väl som att han allt bekänner.

Men han har för oss så ofta lidit,
att vi en gång bort för honom lida.
Se'n, när alla tycktes somnat åter,
har jag sett än en och än en annan
smyga ut och komma in tillbaka.
Har jag gissat deras afsigt, fader?
Hvad de sagt, har deras kärlek diktat,
ty den felande är jag, i sanning.*
Fadern svarade med bruten stämma:
„Gå, och straffet hinner dig i morgon!“

Re'n med gyllne vingar morgonrodnan
flugit upp ur sjön och satt i skogen,
när den gamle sina söner ropte.
Hög och sträng i sina hvita lockar,
satt han redan helgdagsklädd vid bordet,
och en penning, fosterlandets gifva,
hängde vid hans blåa rock på bröstet.
„Hvem af eder“, fragte han allvarlig,
„står här nu med brottet på sin skuldra?“
„Jag“, (föd svaret från hvar broders läppar.

Då brast dammen, som för barnens ögon
stängt i sjutton år hans tårars flöden,
och han gret med sammanknäppa händer:
„Pris ske Herran“, sade han, „den store;
fyldt är löftet, och mitt fadershjerter
har vid mina söners hat ej brustit.
Barn, från nu ej mer som slafvar hållna,
men som söner, älskelige söner,
hören hvad er gamle fader talar:
Der som ung i närmsta by jag tjente,
funs en fur med åtta raska söner,
men så hätsk är ovän ej mot ovän,

som en bror bland dem var mot sin broder;
möttes de, var knifven deras tunga,
gingo de förbi hvarandra, stenen.
Ve, jag tänkte: hellre vill jag sakna
all den fröjd, en älskad maka skänker,
än att lefva är från är i fruktan
att med släka odjur fylla jorden;
och med tanken var beslutet fattadt.
Redan tyngde femti år min ljessa,
men ej åren, icke krigets mödor
kufvat mina friska lemmars styrka.
Sådan satt jag sent en natt vid milan,
då en man stod hastigt vid min sida
och vid eidens matta skimmer talte:
„Känn i mig de onda brödreus fader;
låt den kraft, som göms i dina leder,
ej för maskar i din graf besparas.
Tag en maka, fød åt landet söner,
och hvad mina ej af medgång lärde,
låt gemensam nöd de dina lära!“
Mannen så. Ett vindkast ökte lågan,
och han var försvunnen, som han kommit.
Han gaf rådet, Gud förlänte framgång.
Nu vid samma Gud, o söner, svärjen,
att, som hittills i tillsammans hållit,
framgent ingen trygghet, ingen fara,
ingen lust och ingen nöd på jorden
skall den enas bli och ej den andras,
allt, så vidt er lif och krafter skänkas;
och den sorg, som mig min hårdhet kostat,
skall ej fruktlös gäcka mig i grafven.*
Då steg Thomas Hane fram och talte:
„Fader, ingen ed är ljuf som denna,
liksom ingen är så lätt att fylla.

Se, som trälur, ej som söner hällne,
 hvarför gingo vi ej bort från gården
 och hos andra sökte tjenst och lycka?
 Hvarför, om ej för att icke skiljas?
 Ingen ville öfverge den andra.
 Skola vi kring vida världen spridas,
 såsom tjäderungarna i skogen,
 dem den mordhetänkta skytten jagar?
 Sadant var vårt tal, då nöden gälde;
 sådant skall det bli i lyckans stunder."

Och vid Gud begick hvar broder eden,
 att, som hittills de tillsammans hållit,
 framgent ingen trygghet, ingen fara,
 ingen lust och ingen nöd på jorden
 skulle enas bli och ej den andras,
 allt, så vidt dem lif och krafter skänktes.
 Så de svuro; men den gamle fadern
 gömde eden glad uti sitt hjerta.

II.

Re'n försvunnen var den gyllne friden,
 mord och härjning fylde Finlands bygder,
 männer stupade och kvinnor flydde.
 Upp från Lintulax och Saarljärvi
 kommo budskap, sorgeliga budskap,
 ned från Storkyros och Lappos slätter
 kommo icke gladare till Perho.

Vid det långa bordet i sin stuga
 satt en dag den älderstigne Hane,
 middag ätande med sina söner,
 när en flykting, när en tolfårs gosse
 hann med bruten andedrägt hans stuga
 och, igenom dörren kommen, talte:
 „Signe Gud er, gamle fader Hane!
 Tjugu ryttare med långa pikar
 hafva bränt vår gård i natt. De rasta
 nu i kyrkobyn på vägen hitåt:
 innan qvällen skola här de vara."

Vred steg gamle Hane upp och talte:
 „Väl har Gud sex söner mig förlänat,
 seniga och axelbreda gossar,

men om tolf jag hade, gick väl någon glad för fosterland och hem i döden?*"
Så han sade och från väggens träknapp nedtog lugn det rostade geväret.

Thomas log och uppsteg stolt och talte:
„Vapen, passa ej för gamla händer,
liksom feghet ej för unga hjertan;
häng geväret upp igen, o fader,
och lät mig och mina bröder pröfva!*"

Gubben gläddes åt hans ord och lydde.
Men i blinken gick hvar bror med stolthet
till sin säkra, skinnbeklädda bössa,
slängde den på axeln och i handen
fattade sitt trygga, korta hjörnspjut.
Så beväpnade, de gingo alla,
tågande, men i sin själ betänkta
att, hvar helst de mötte ovänskan,
slå den neder eller falla sjelfve.

Som de nu en knapp halffjerndel framåt
på den smala socknevägen hunnit,
talade till sina bröder Thomas:
„Tågen nu, som vägen leder, bröder,
tills i linnen träskets bugt mot dalen;
der på tallmon ofvanför bland träden,
der är stället att vår ovän bida.
Innan qvällen kommer han väl icke,
om han först skall härja vägen framåt;
mellertid vill jag en stund fördröja
i det gråa torpet här vid vägen,
der min flicka re'n min ankomst väntar.*"
Så han sade och gick upp till torpet.

Bröderna i långsamt vandring hunno
det bestämda stället, der vid träsket
tallmon öfver dalens väg sig höjde,
och af skogens snår försätligt dolde,
riktade en hvar sin blick längs vägen.
Knappt så länge, som från första gryning
jägarn i sitt skjul af granar väntar,
när på orrlek han om våren vandrat,
innan spelarn flyger ned och modigt
med sitt stridsrop trask och stränder fyller,
bidde brödren, när i hast på afstånd
fiendernas bistra skara syntes,
sprängande med höjda lansar framåt.

Ingen såg dem förr ikväl än Adolf,
Thomas Hanes käre tvillingsbroder:
„Nu“, han sade, „nu det gäller, bröder!
Lossen hölstren snart af edra bössor,
och så fort på andra sidan daten
fienderna backens sluttning hunnit,
då gif eld, hvem som i bössan lod har!“

Så han sade; i det samma hunno
fienderna backens höjd i trafvet,
och vid första sats, de gjorde utför,
smällde brödrens skott. I fyra pannor
kyldes loden, två i en och samma;
fyra hästar lupo lösa framåt,
sexton hejdades af häpna männer.
„Ladden, bröder!“ ropte högrest Adolf,
frädande med trotsig blick ur gömman,
och som orden föllo, var lik den
fiendernas vilda tropp i anlopp.
Den, som snabbast var af brödraskaran,

hann som knappast kasta krut i bössan,
mycket mindre skjuta kulan efter,
innan, uppför backen hunne redan,
fienderna, med ett språng på marken,
trängde fram med fälda pikar genast;
men med spjut, af fasta händer förda,
trädde brödren dem till mötes modigt.

Striden börjades med rop och buller,
ingen vek och ingen vann ett framsteg.
Först för ett pistolskott nedföll Erik,
och hans baneman för Gustafs björns pjut.
Striden växte, styng med styng blef vexladt,
sex af fienderna lägo döde,
och af brödraskaran blödde alla.
Sist bland dem var Adolf ensam öfrig.
Särad genom ben och skuldra redan,
slog han kring sig med en röfvad sabel,
tills, igenom bröstet dödligt stungen,
än i döden sårande, han nedföll.
Men hans hufvud, skildt från kroppen, fäste
skarans höfding på den hvassa piken
och red flämtande med troppen dädan.
Sex, af tjugu komna, redo dädan,
och af dem bar en ett sår från striden.

Men på spången i den djupa skogen
kom de slagnes älderstigne fader.
Ej han triffes, se'n hans söner vandrat,
i sin stuga; obeväpnad kom han
för att bringa säkra råd i striden.
Dädan såg han ryttarskarans framfärd,
der den sprängde fram på vägen fjärran,
och på piken såg han Adolfs hufvud.

Darrande i sina gamla leder,
skyndade han fort sin färd på spången
och kom fram till stället, der hans söners
sköna rad bland fienderna stupat.
Från de gråa ögonbåren ref han
lären bort och, blickande med stolthet,
räknade de slagna, vän och ovän.
Alla söner fann han, Thomas icke.
„Hvar är Thomas? Lefver han allena
och är icke här bland sina bröder?“

Så han sade. Långt ifrån i torpet
satt den ädle Thomas hos sin flicka;
men han drog just nu sin hand ur hennes.
„Hvad är detta?“ sade han förvånad,
„ser mitt öga, eller ser min nacke?
Ögat borde skåda dig blott, flicka,
och min nacke endast svarta väggen.
Hvilket sinne ser då detta gyeckel,
mina bröder blodiga och slagna,
och min broder Adolfs hufvud spetsadt?“
Så han sade, och sitt spjut, sin bössa
grep han hastigt, skyndande ur stugan.
Hela vägen framåt såg han blodstänkt,
och till stället, som var aftaldt, kommen,
såg han sina bröders lik bland träden
och emellan dem sin gamle fader.
Ej ett steg han vågade mot skogen,
men han stod der stum och såg och hörde,
hörde hur hans gamle fader ropte:
„Ve mitt gråa hufvud! Hvar är Thomas?
Hvar är Thomas? Han har flyktat ensam,
han, af mina söner fordom kärast,
han har flytt och svikit sina bröder.“

Ve förrädarn, ve den fega hofven!
 Må han irra, rädd som Kain, i skogen,
 skrämnd af löfvet, som på aspen skällver,
 skrämnd af järpen, som den spång, han nalkas,
 bäfvande med dånfull vinge lemnar. —
 Gud, om rättvis du i höjden lefver,
 hata honom, som jag älskat honom,
 och, hvar helst han vaknar upp i döden,
 gif ej fosterland, ej bror åt honom!"

Stel af fasa hörde Thomas orden,
 och han vände bort sin blick från fadern.
 Hunden lik, som retad följer björnen,
 vädrande hans stig i skog och vildmark,
 gick han stum, som vägens blodspår ledde,
 stum, men mordtust ropte i hans hjerta.
 När han kom förbi sin faders boning,
 bröt der eld och rök ur taket redan;
 men han såg ej, hörde ej, hans öga
 var orörligt endast fäst på vägen.

Re'n var solen bakom skogen sjunken,
 när en öfvergifven by han nådde.
 Nära vägen ur en skyl på åkern
 luttade en gosse fram och, varsamt
 vinkande med handen, ropte sakta:
 „Gå ej ditåt, ty du är förlorad!
 Fienderna rasta der i gården.
 Sex de voro, förde långa pikar,
 och den grymmaste och störste ryttern
 bar ett blodigt hufvud fäst på piken."

Endast snabbare gick Thomas framåt,
 men på dörren till den främsta stugan

såg han broderns kära hufvud spikadt.
 Rytande han slängde undan bössan
 och bröt in. Den första, honom mötte,
 fick hans spjut till korset sänkt i barmen.
 Se'n försmående i raseriet
 värn och vapen, flög han fram lik örnen
 och med blottad hand spred död och fasa.
 Intet lugg, här skarpt det föll, han kände.
 Än den ena, än den andra mötte
 och med rifven strupe slogs till golvet.

Sist var öfrig endast skarans höfding.
 Honom grep till slut kring lifvet Thomas,
 krossade hans bröst och rygg tillika,
 att han dubbelviken föll på stället,
 skar från kroppen se'n den fallnes hufvud,
 tog sin broders, sörjande, från dörren
 och begaf sig, sårad, matt och blodig
 men med lättadt hjerta, slutligt hemåt.

Midnatt låg re'n öfver jorden utbredd,
 när förblödd han hann sin faders boning.
 Rök och aska mötte der hans öga;
 blott en lada stod på gården obränd,
 dit han gick att söka tak och hvila.
 Som han nu, till dörren kommen, stannat,
 hörde han sin faders röst der inne:
 „Hvem kan svara mig, har Thomas svikit?
 Kanske, kanske har han icke svikit.
 Gif, o Herre, att han skuldlös vore!
 Skicka honom hit med mannens hufvud,
 hans, som bar min sons på piken fästadt,
 att min blick må skåda honom trogen,
 och din hämnd, som jag på honom kallat,

må du sända på mitt gamla hufvud.
Och på askan af min gård, som brunnit,
och på mina söners lik, som fallit,
skall jag prisa dig, att än jag lefver!"

In steg Thomas, då han hörde detta:
„Frid med dina gråa lockar, fader!
I den stund, jag står framför dig, andas
dina söners banemän ej mera."
Så han sade och för faderns fötter
kastade hans oväns bistra hufvud.

Upp från golfvat sprang den gamle fadern
och kring sonen slog sin famn, — men rodan
döende mot golfvat nedsjönk denne;
och i fallet följde fadern äfven. —
Af förblödda sår dog Thomas Hane,
och hans gamle fader dog i glädje.

Kyrkan.

Härda skiften, bistra präfningsstider
bragt från eget hemman, gods och välstånd
djupt i nöd och armod bonden Omni.
Ären härjat sist, hvad ödet skonat.
Fem och sjuttu vintrar täckt hans hufvud
med en snö, som ingen sommar smälter.
Ett blott egde han af allt, hvad fordom
gjort hans glädje, ett blott, sin förtröstan
på den Gud, som medgång sändt och motgång,
och han bodde nu, till dörrn förvisad,
gömd, förbisedd, på en annans hemman,
af sin sockens mildhet underhållen.

Men midsommardagen grydde, folket
vaknade i stugan, äldre, yngre
klädde sig i högtidsdräkter, alla
ville skynda nu till Herrans tempel.
Hos den gamle väcktes samma längtan,
och han gick till värden fram och talte:
„Låt mig följa dig i dag till kyrkan,
käre broder! Vären ut jag suttit,
full af krämpor, i mitt hörn vid muren
och ej hört Guds ord på halfva året.“

Värden viste ut mot träsket. Tjocknad
 låg en hvitgrå dimma än deröfver,
 och ej strand, ej väg, ej holmar syntes.
 „Vill du sjelf försöka hitta vägen“,
 sade han, „med båt får ingen annan;
 men till fots är färden lång kring viken
 och för dig fins nu ej häst i gården.“
 När den gamle hört det hårda ordet,
 gick han lyst till stranden, löste båten
 och begynte ro i gråa dimman.
 „Den, som leder fiskens stråt i hafvet,
 fogelns stråt i luften, att de komma
 dit hans lag dem kallar, han skall foga,
 att ock jag i dag hans kyrka finner.“

Stunder flöto bort, blott sjö och töcken
 såg den gamle, från sin kosa vilsnad,
 och hans kraft begynte svika; tyngre
 kändes rodden re'n och handen domnad.
 När i morgonlugnet öfver fjärden
 första gångens ringning ljöd och klangen,
 hann hans öra, var den dof och mattad,
 och han fann sig långt från kyrkan, längre,
 än när först han lade ut från hemmet.
 Och det ringdes andra, tredje gången,
 och från fjärran än blott kommo ljuden.
 Och mot höjden hof den gamle ögat,
 såg mot gråa skyn som med en fråga,
 utan kraft och råd och hopp och bana.

Men i samma stund i sakta skridning
 stötte båten mot en häll, och dunkelt
 ofvan hällen skymtade ur töcknet
 fram en strand och bjöd den gamle hvila.

Upp han steg på stranden, såg omkring sig,
 kände stället, kände ön i träsket,
 der som ung han landat tusen gånger,
 och han satte sig på kala bergel
 tankfull ned, och mörker rådde, mulen
 var hans själ, och mulen jord och himmel.

Men det ringdes samman. — Var i högre
 makters vård den gamle? — När han hopplös
 nu mot fästet höjde ögat, syntes
 klar en högblå rand emellan molnen,
 ljusets förbud. I kyrkan skulle
 sängen börjas; på den öde holmen
 drog ock nu den första vindfläkt andan
 mellan löfven, och den första lärkan
 flög, af dagern väckt, mot skyn. Försvunnen
 var naturens dvala snart. På toner
 följde toner nu, och nya stämmor
 vaknade i dal, i höjd. Ett jabel
 ljöd bland luftens dimmor, ljöd bland träden
 kring den gamle, och han sjelf, af sångens
 glädje gripen, glömde nöd och sorger
 och föll in med ord. Den sköna psalmen,
 sommarns psalm, „Den blomstertid nu kommer“,
 ljöd i stilla darrning från hans läppar.

Och den blomstertid var kommen. Sommarn,
 som han sjöng om, var af unga murar
 utom honom stängd. Dess ortesångar
 växte för hans fot, dess fogelsånger
 hörde han; och Kristus, som han nämnde
 Sarons blomster, gröna dalens lilja,
 kom som blomster och som lilja, värmd,
 som han bad, i hvarje fläkt hans sinne.

När han slutat psalmen, hade höjden
klarnat redan, blott kring lägre rymder
låg ett töcken än. Då steg ur österns
molnbädd solen upp och göt en strålfod
öfver landets, öfver vattnets dimma.
Tystare blef rymden, luftens skaror
sökte hvila, hvarje väsen tycktes
vilja endast skåda nu, ej sjunga;
och den gamle följde med sitt öga,
stum af andakt, ljusets väg. — Hvad dunkelt
syntes nyss, var nästa stund förklaradt.
Udde efter udde dök ur dimman,
ö vid ö stod fram; en verld af fågling
växte sakta upp ur skuggans tomhet,
tog begränsning, färger, glans.

Förliden

länge se'n var morgonstunden redan,
när, med klarnad blick, med molnfri panna,
rörd och tacksam, från sin plats den gamle
reste sig och gick till julen åter.
Men han såg till afsked än tillbaka
upp mot stranden. „Nu, Guds frid med eder“,
så han hördes säga, „foglar alla,
unga bröder, systrar, Guds församling,
som med mig i dag i samma kyrka
honom prisat och hans ära sjungit.
Och haf tack, du tolk af himlens läror,
klara sol, som nu för oss predikat,
böjt vårt hjerta att hans godhet känna
och lagt ut hans verk för våra ögon!“

Dopet.

I en grotta vid Arabiens öken
bodde eremiten Eukaristos.
Mild mot alla, vis och mångfaren,
söktes han af nejdens folk ej sällan,
när bekymmer tryckte någons sinne.
En gång kom en qvinna till hans boning,
bärande ett nyss födt barn på armen;
blek var hon, och blekare var barnet.
„Fader“, sade hon, „hvar skall jag finna
tröst? Se, detta barn har dött, och dopets
helga vatten kar ej rört dess hufvud.
Ve, förtappadt är det, skall väl aldrig
öga arfvedel i Kristi rike.“

Straffande tog eremiten ordet:

„Hvarför, qvinna, har du låtit barnet
dö förutan dop, om ock blott nöddop?“
Men den arma modern brast i jämmar:
„Fader“, sade hon, „i öknens födde
jag mitt barn, der fans ej vatten, solen
brände ofvan mig och sanden under;
fårar blott och suckar der jag egde.“

Då blef gubben rörd och föll i tankar,
eftersinnade en stund och höjde
handen öfver gråa ögonbrynen.
Slutligt var hans mening fast och mogen,
och han talte, full af frid och saktmod:
„Vattnet gör det visserligen icke,
utan anden, som är med i vattnet.
Qvinna, trösta dig, ditt barn är frälsadt!
Herrans ande har i brända öknens
döpt det med din suck och dina tårar.“

Bönen.

En gång, när i fromma, glada samtal
vid sitt middagsbord den gamle Luther
satt som vanligt bland förtrogna vänner,
talte en af dessa så med klagan:
„Svär och ond att lefva i är världen,
full af vansklig lid och jordisk omsorg:
intet under därför, att så mången
sökt i klostrens lugn en saknad stillhet.
Äfven mig de plåga, dessa ofjud
af en outtröttlig verldslig sträfvan.
I mitt grannskap bultas, smids och hamras
oupphörligt hela dagen genom,
och hur tidigt än jag vaknar, störa
dån och hammarslag min morgonandakt.“

Luther log och sade: „Hvarför störas?
Tänk långt hellre: Jag har sofvit länge.
Hör min fromme granne, hur han redan
hunnit stiga upp och börja bönen;
ty en bön, min vän är flit och arbet.
Sannerligen, när den svarte smeden
vaknar upp och tänker: ‚Gud har gett mig
åter dag och krafter att arbeta,
och med hurtigt mod begynner smidet,
är hans trötta flämtning för vår Herre
icke mindre kär än dina suckar,
och på himlens portar slår hans slägga
kanske starkare än dina böner.“

